

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра філософії, соціології та політології

ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ / HUMANITARIAN POLICY OF THE STATE

РОБОЧА ПРОГРАМА COURSE OUTLINE

освітній ступінь	доктор філософії	/	Ph.d
галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»	/	Social and behavioral sciences
спеціальність	052 «Політологія»	/	Politology

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: Кравченко А. А., докт. філос. наук, проф.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та політології (протокол № 16 від 05 лютого 2020 р.)

Рецензенти: **Латигіна Н. А.**, докт. політ. наук, проф.
Горбатенко В. П., докт. політ. наук, проф.,
провідний науковий співробітник
відділу правових проблем політології
Інституту держави і права ім.
В.М. Корецького
Національної академії наук України

ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ / HUMANITARIAN POLICY OF THE STATE

РОБОЧА ПРОГРАМА COURSE OUTLINE

освітній ступінь	доктор філософії	/	Ph.d
галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»	/	Social and behavioral sciences
спеціальність	052 «Політологія»	/	Politology

1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

№	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		з них				
		Усього годин/ кредитів	лекції	семінарські заняття/ МК	самостійна робота	
1	Визначення та зміст гуманітарної політики. Гуманітарні принципи розвитку суспільства. Політико-правові та організаційні засади формування гуманітарної політики держави.	10	2	2	6	НД, ТЗ, ПД, ПР, К
2	Система оцінки та реалізації державної політики в гуманітарній сфері.	10		2	8	НД, ТЗ, ПД, ПР, К
3	Міжнародні аспекти гуманітарної політики. Глобалізаційні та євроінтеграційні впливи на гуманітарну сферу України.	10	2	2	6	НД, ККР, ТЗ, ПР
4	Формування загальнонаціональної ідеології, інформаційної політики та гуманітарна безпека держави.	10	2		8	ТЗ, ПР
5	Впровадження гуманітарної політики держави в освітній, науково-технологічній, культурній сферах.	10	2	2	6	НД, ТЗ, К, ПР
6	Державна політика у сфері охорони здоров'я, туризму, спорту та фізичної культури.	10	2	2	8	НД, ТЗ, ПР, К
7	Етнополітичні, мовні та релігійні питання здійснення гуманітарної політики держави.	10	2		8	ТЗ, ПР
8	Державна молодіжна політика.	10	2		8	ТЗ, ПР
9	Реалізація прав і свобод людини та громадянина в українському суспільстві. Політична культура громадян.	10	2	2	6	НД, ТЗ, ККР, ПК
Разом:		90/3	16	12	62	
Підсумковий контроль						залік

Скорочення: НД – наукова доповідь; К – колоквиум; ПД – політична дискусія (батл); ТЗ – творче завдання; ПР – презентація; ККР – комплексна контрольна робота; ПК – підсумковий контроль.

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час, год.
<p>Результати навчання: комплексно розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики. Знати основні принципи гуманітарної політики держави та механізми її реалізації. Вміти аналізувати систему державної політики та визначати місце і роль гуманітарної політики в цій системі.</p>	<p>Тема 1. Визначення та зміст гуманітарної політики. Гуманітарні принципи розвитку суспільства. Політико-правові та організаційні засади формування гуманітарної політики держави.</p> <p>Лекція. Зміст гуманітарної політики</p> <p style="text-align: center;">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гуманітарна політика в системі державної політики України. 2. Цілі, завдання та критерії державної гуманітарної політики. 3. Законодавча база формування та реалізації гуманітарної політики 4. Історичні традиції як духовна основа єдності гуманітарного простору України. <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1-5.</i> <i>Додатковий: 2, 3, 8, 9, 12, 13, 14, 18, 21, 22, 26, 27.</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-10.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть поняття: гуманітарна політика, принципи гуманітарної політики, законність, соціальна справедливість, національний характер, світова спільнота. 2. З'ясуйте співвідношення та взаємодію гуманітарної і соціальної політики держави. Знайдіть спільне та відмінне. * 	6

	<p>3. Виконайте презентацію: «Структура гуманітарної політики держави».</p> <p>4. Виконайте презентацію: «Національний характер гуманітарної політики».</p> <p>5. Підготуйте порівняльну таблицю «Інтереси держави та інтереси світової спільноти в системі гуманітарної політики».</p>	
	<p>Семінарське заняття. Політико-правові та організаційні засади формування гуманітарної політики держави.</p> <p>Питання (завдання) до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Законодавча база формування та реалізації гуманітарної політики держави. 2. Державні органи влади як гаранті впровадження гуманітарної політики. 3. Механізми реалізації гуманітарної політики держави. 4. Цільові програми як інструмент державної гуманітарної політики. 5. Диспут: «Першочерговість чи другорядність вирішення гуманітарних проблем держави?» 6. Презентуйте власну концепцію майбутньої гуманітарної політики України. <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p>Основний: 1-5. Додатковий: 2, 3, 8, 9, 12, 13, 14, 18, 21, 22, 26,27. Інтернет-ресурси: 1-10.</p>	2

<p>Результати навчання: комплексно розуміти принципи функціонування та закономірності політичних інститутів та процесів. Знати основні ресурси державної політики. Вміти оцінювати систему реалізації гуманітарної політики за результатами моніторингу, вимірювання та опитування.</p>	<p>Тема 2. Система оцінки та реалізації державної політики в гуманітарній сфері.</p> <p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть поняття: ресурси державної політики, соціологічні вимірювання, моніторинг та оцінювання, індикатори оцінювання. 2. Створіть таблицю «Механізми оцінювання та реалізації гуманітарної політики держави». 3. Сформулюйте етапи організації системи моніторингу. 4. Підготуйте опитувальний лист для проведення моніторингу галузі гуманітарної політики (на вибір) серед стейкхолдерів. 	<p>8</p>
	<p>Семінарське заняття. Система оцінки та реалізації державної політики в гуманітарній сфері.</p> <p>Питання (завдання) до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ресурси державної політики в гуманітарній сфері та їх класифікація. 2. Аналіз державної гуманітарної політики. Нормативний і позитивний аспекти аналізу. 3. Класифікація та визначення показників (індикаторів) реалізації програм гуманітарної політики. 4. Підготуйте презентацію «Внутрішні та зовнішні впливи на результати впровадження державної гуманітарної політики». <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5. Додатковий: 2, 3, 8, 9, 12, 13, 14, 18, 21, 22, 26,27. Інтернет-ресурси: 1-10.</p>	

Результати навчання:
 комплексно розуміти особливості реалізації влади у різних політичних системах в тому числі на міжнародному рівні.
 Знати міжнародне законодавство в гуманітарній сфері; цінності громадянського суспільства; глобалізаційні впливи на українську гуманітарну політику.
 Вміти аналізувати гуманітарну політику європейських держав, виокремлювати основні напрямки розвитку України в гуманітарній

**Тема 3. Міжнародні аспекти гуманітарної політики.
 Глобалізаційні та євроінтеграційні впливи на гуманітарну сферу України.**

Лекція. Міжнародні аспекти гуманітарної політики.

План лекції:

1. Міжнародне законодавство в гуманітарній сфері.
2. Міжнародна практика моніторингу рівня виконання гуманітарних зобов'язань держави.
3. Демократизація українського суспільства під впливом євроінтеграційних процесів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-5.

Додатковий: 2, 3, 8, 12, 13, 14, 19, 20, 30.

Інтернет-ресурси: 1-10.

Самостійна робота:

1. Визначте поняття глобалізація, євроінтеграція, громадянське суспільство.
2. *Напишіть твір-роздум: «Нав'язування цінностей та моральних норм в умовах глобалізованого світу».*
3. *Заповніть таблицю:*

Загальноєвропейські культурні цінності	Українські національні культурні цінності
Спільне	
Окреме	

2

6

<p>сфері задля входження в загальноєвропейський цивілізаційний простір.</p>	<p>4. Зробіть політичний прогноз впливу демографічних та міграційних процесів в Україні на формування державного гуманітарного простору.</p>	
	<p>Семінарське заняття. Глобалізаційні та євроінтеграційні впливи на гуманітарну сферу України.</p> <p>Питання (завдання) до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив глобалізаційних процесів на формування політичної культури, політичної свідомості та політичної поведінки громадян України. 2. Проблеми політичної культури України в процесі євроінтеграції. 3. Системні чинники глобалізаційних впливів. 4. <i>Оберіть критерії та здійсніть порівняльний аналіз розвитку громадянського суспільства в Україні та світі (або будь-якої європейської країни на вибір).</i> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1-5.</i> <i>Додатковий: 2, 3,8, 12,13, 14, 19, 20, 30.</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-10.</i></p>	<p>2</p>
<p>Результати навчання: комплексно розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку</p>	<p>Тема 4. Формування загальнонаціональної ідеології, інформаційної політики та гуманітарна безпека держави.</p> <p>Лекція. Феномен ідеології та її вплив на гуманітарну сферу держави</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Феномен ідеології та його наукові інтерпретації. 	<p>2</p>

<p>політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Знати шляхи і методи реалізації інформаційної політики держави. Вміти визначати орієнтири формування загальнонаціональної ідеології держави, аналізувати державну політику у сфері формування національного інформаційного простору, вміти розрізняти маніпулятивні технології в інформаційній сфері.</p>	<p>2. Вплив конфліктогенних складових масової свідомості на формування національної ідеології. 3. Інформаційна політика держави як система. 4. Світовий інформаційний простір: принади, переваги та загрози.</p> <p>Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1-5. Додатковий: 2, 3,8,13-19, 26. Інтернет-ресурси: 1-10.</i></p>	
	<p>Самостійна робота:</p> <p>1. Поясніть поняття: ідеологія, національна ідеологія, конфліктогенність, патріотизм, самоідентифікація, етнічна складова, аномія, інформація, інформаційне суспільство, інформаційний продукт, інформаційний простір, інформаційна безпека. 2. Підготуйте аналітичну довідку: «Подолання регіональних та етнічних протиріч у системі формування української загальнонаціональної ідеології». 3. Здійсніть порівняльний аналіз ідеологічної доктрини України з ідеологічною доктриною будь-якої європейської країни за вибором. 4. Створіть власну ідеологічну доктрину держави та доведіть її життєспроможність в Україні. 5. Основні заходи із забезпечення національної безпеки у сфері інформації. 6. Основні заходи із забезпечення управління національною безпекою в гуманітарній сфері.</p>	<p>8</p>

	<p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1-5.</i> <i>Додатковий: 2, 3, 8, 13-19, 26.</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-10.</i></p>	
<p>Результати навчання: опанувати універсальними навичками дослідника, здатність оцінювати результативність і ефективність функціонування політичної системи. Знати основні напрямки та моделі державної політики в освітній та науково-технологічній сферах та у сфері культури. Вміти аналізувати нові законодавчі акти України у сфері освіти, виявляти новітні тенденції розвитку освіти і науки,</p>	<p>Тема 5. Впровадження гуманітарної політики держави в освітній, науково-технологічній, культурній сферах.</p> <p>Лекція. Впровадження гуманітарної політики держави в освітній, науково-технологічній.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Освіта в глобалізованому світі. 2. Реформування системи освіти в Україні. 3. Основні напрямки державної політики у науково-технологічній сфері. 4. Світові виклики щодо розвитку науки. 5. Інвестиції держави у розвиток людського потенціалу. <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1-5.</i> <i>Додатковий: 2, 3, 6, 8, 13, 14, 18, 19, 24, 25, 28, 30.</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-10.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть поняття: формальна освіта, неформальна освіта, інформальна освіта. 2. Підготуйте аналітичну довідку «Ринок праці і проблема забезпечення працевлаштування випускників». 3. Виконайте презентацію: «Новітні тенденції розвитку 	6

<p>розуміти напрямки гуманітарної політики держави щодо збереження високого освітнього та наукового потенціалу нації, визначати основні пріоритети культурної політики держави, аналізувати основні тенденції сучасного культурного простору.</p>	<p>науково-технологічної сфери в Україні».</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Складіть перелік найвизначніших наукових відкриттів в Україні та світі за останніх 20 років. 5. Створіть план-схему національного медіа-середовища України. 6. Напишіть аналітичну довідку «Вплив світової медіа-культури на суспільство та можливі способи його регулювання». 7. Складіть список найвагоміших досягнень України у сфері культури. 	
	<p>Семінарське заняття. Шляхи реалізації освітньої, науково-технологічної та культурної політики</p> <p>Питання (завдання) до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еволюція державної політики в Україні у науково-технологічній сфері. Науково-дослідні установи та комерціалізація наукових знань. 2. Диспут: «Вітчизняна чи зарубіжна освіта? Переваги, недоліки, ризики». 3. Виконайте презентацію: «Новітні тенденції розвитку науково-технологічної сфери в Україні». 4. Зробіть компаративний аналіз Законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту». Закцентуйте увагу на основних інноваціях в системі освіти. 5. Основні пріоритети державної політики у сфері культури. 6. Способи і засоби реалізації державної політики у сфері культури. 7. Законодавче та матеріально-технічне забезпечення культурної сфери держави. 	<p>2</p>

	<p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5. Додатковий: 2, 3, 6, 8,13, 14, 18,19, 24,25, 28, 30. Интернет-ресурси: 1-10.</p>					
<p>Результати навчання: опанувати універсальними навичками дослідника, здатність оцінювати результативність і ефективність функціонування політичної системи. Знати основні засади і чинники реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, ключові засади державної політики у сферах туризму, спорту та фізичної культури. Вміти аналізувати нові законодавчі</p>	<p>Тема 6. Державна політика у сфері охорони здоров'я, туризму, спорту та фізичної культури.</p> <p>Лекція. Охорона здоров'я – складова гуманітарної політики держави</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика у сфері охорони здоров'я як основний регулятор здоров'я нації. 2. Міжнародні засади формування державної політики в галузі охорони здоров'я. 3. Формування державної політики охорони здоров'я в Україні. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5. Додатковий: 2, 3,8, 14, 18,19. Интернет-ресурси: 1-10.</p>	2				
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть поняття: туристичні ресурси, туристичний продукт, рекреаційні ресурси. медицина, охорона здоров'я, здоров'я нації. 2. Проаналізуйте проект медичної реформи в Україні за схемою: <table border="1" data-bbox="632 1778 1241 1944"> <tr> <td data-bbox="632 1778 807 1899">Напрямок діяльності</td> <td data-bbox="807 1778 1241 1899">Заплановані новаторські зміни</td> </tr> <tr> <td data-bbox="632 1899 807 1944"></td> <td data-bbox="807 1899 1241 1944"></td> </tr> </table> <ol style="list-style-type: none"> 3. Виконайте презентацію: «Система охорони здоров'я в Україні». 	Напрямок діяльності	Заплановані новаторські зміни			6
Напрямок діяльності	Заплановані новаторські зміни					

<p>акти у сфері охорони здоров'я; виділяти основні стратегічні напрямки розвитку політики у сфері охорони здоров'я населення, формулювати та пропонувати засоби та механізми покращення державного управління у сферах туризму, спорту та фізичної культури.</p>	<p>4. Складіть порівняльну таблицю середньої тривалості життя в країнах світу.</p> <p>5. Запропонуйте шляхи розвитку фізичної культури країни, які не потребують значних грошових вкладень.</p> <p>6. Напишіть есе: «Спортивна гордість України».</p> <p>7. Складіть проект розвитку туристичної галузі України.</p>	
	<p>Семінарське заняття: Система реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, туризму, спорту та фізичної культури.</p> <p>Питання (завдання) до заняття</p> <p>1. Основні засади і чинники реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я.</p> <p>2. Стан і тенденції розвитку приватної медицини в системі охорони здоров'я України.</p> <p>3. Диспут: «Медичне страхування: приватна чи державна проблема?».</p> <p>4. Напрями державної політики у сфері туризму.</p> <p>5. Організаційно-правові засади державного управління у галузі фізичної культури.</p> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p>Основний: 1-5.</p> <p>Додатковий: 2, 3,8, 14, 18,19.</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-10.</p>	2
<p>Результати навчання: комплексно</p>	<p>Тема 7. Етнополітичні, мовні та релігійні питання здійснення гуманітарної політики держави.</p>	2

<p>розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку політичної поведінки, політичної культури та ідеології. Знати теоретико-методологічні засади формування сучасної етнополітики держави, основні релігійні та конфесійні групи в Україні, систему державно-релігійних відносин. Вміти аналізувати етнополітичні процеси в сучасній Україні, пропонувати шляхи пом'якшення етнічних протиріч, визначати особливості релігійно-церковного</p>	<p>Лекція. Етнополітичні, мовні та релігійні питання здійснення гуманітарної політики</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретико-методологічні засади формування сучасної етнополітики держави. 2. Етнополітичні проблеми в Україні та світі. 3. Мовна політика держави в системі української загальнонаціональної ідеології. 4. Регіональні особливості здійснення мовної політики. <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1-5.</i> <i>Додатковий: 2, 3,4, 8, 9, 11, 13, 14, 18,19, 20, 23, 27.</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-10.</i></p>	
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть поняття етнос, етнічне упередження, ксенофобія, етнічна група, національна меншина, самоідентифікація, конфесія, релігійна група, православ'я, католицизм, мусульманство. 2. Підготуйте презентацію «Феномен українського православ'я». 3. Підготуйте аналітичну довідку: «Релігійний простір України». 4. Запропонуйте перелік заходів державного рівня щодо пом'якшення сучасних релігійних протиріч. 5. Запропонуйте власну концепція подолання етнополітичних проблем в країні. 	<p>8</p>

<p>простору держави, аналізувати та відповідно оцінювати протиріччя в релігійному середовищі України.</p>	<p>6. Проаналізуйте Європейську хартію регіональних мов з погляду застосування її до українських реалій</p> <p>7. Підготуйте презентацію «Мовні проблеми у сфері освіти та засобах масової інформації.»</p> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1-5.</i> <i>Додатковий: 2, 3,4, 8, 9, 11, 13, 14, 18,19, 20, 23, 27.</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-10.</i></p>	
<p>Результати навчання: опанувати універсальними навичками дослідника, здатність оцінювати результативність і ефективність функціонування політичної системи. Знати: та визначення вікових рамок молоді, принципи державної молодіжної політики, критерії оцінки молодіжної політики. Вміти аналізувати напрямки розвитку державної молодіжної політики, розробляти</p>	<p>Тема 8 Державна молодіжна політика.</p> <p>Лекція. Державна молодіжна політика.</p> <p style="text-align: center;">План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання та нормативно-правова база державної молодіжної політики.. 2. Механізм формування та реалізації молодіжної політики. 3. Основні критерії оцінки сучасної молодіжної політики. 4. Стратегія розвитку державної молодіжної політики. <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1-5.</i> <i>Додатковий: 3, 6, 8,13, 14, 18,19, 24,25, 26.</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-10.</i></p>	2
	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пріоритети молодіжної політики України. 2. Визначте індикатори оцінки державної молодіжної політики. 	8

<p>комплексні програми підтримки молоді.</p>	<p>3. Підготуйте презентацію «Комплексні програми розвитку молодіжної політики».</p> <p>4. Підготуйте аналітичну довідку «Проблеми працевлаштування молоді».</p> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1-5.</i> <i>Додатковий: 3, 6, 8,13, 14, 18,19, 24,25, 26.</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-10.</i></p>	
<p>Результати навчання: опанувати універсальними навичками дослідника, здатність оцінювати результативність і ефективність функціонування політичної системи. Знати: систему прав і свобод людини і громадянина, політико-правові принципи та механізми дотримання прав і свобод у державі. Вміти аналізувати систему реалізації прав і свобод людини в державі, визначати рівні вирішення</p>	<p>Тема 9. Реалізація прав і свобод людини та громадянина в українському суспільстві. Політична культура громадян.</p> <p>Лекція. Реалізація прав і свобод людини та громадянина в українському суспільстві.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Права людини у сучасному світі. 2. Нормативно-правові та організаційно-правові гарантії конституційних прав та свобод людини і громадянина. 3. Стратегічні завдання держави щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина в українському суспільстві. <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p><i>Основний: 1-5.</i> <i>Додатковий: 2, 3,8, 12,13, 14, 18,19.</i> <i>Інтернет-ресурси: 1-10.</i></p>	<p>2</p>
<p>реалізації прав і свобод людини в державі, визначати рівні вирішення</p>	<p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та сформулюйте перелік напрямків цієї діяльності, 	<p>6</p>

<p>питань, пов'язаних з порушенням прав і свобод людини і громадянина в Україні, сформувані власний достойний рівень політичної культури.</p>	<p>розташували їх за рівнем суспільно-важливого значення.</p> <p>2. Виконайте презентацію: «Формування дієвого правового поля держави як напрямок державної гуманітарної політики».</p> <p>3. Складіть аналітичну довідку: «Тенденції розвитку політичної культури української нації».</p>	
	<p>Семінарське заняття: Реалізація прав і свобод людини та громадянина в українському суспільстві. Політична культура громадян</p> <p>Питання (завдання) до заняття</p> <p>1. Основні напрямки державної гуманітарної політики у сфері забезпечення прав та свобод людини та громадянина.</p> <p>2. Політична культура як система, методи її формування.</p> <p>3. Диспут: «Мої громадянські права: чи в повній мірі я їх використовую?».</p> <p>4. Складіть план-проект: «Заходи по формуванню політичної культури громадян» та захистіть його.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5. Додатковий: 2, 3,8, 12,13, 14, 18,19. Інтернет-ресурси: 1-10.</p>	<p>2</p>
<p>Разом</p>		<p>90/3</p>

**Курсивом виділено інтерактивні методи навчання*

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Дерєга В. В. Соціална і гуманітарна політика. Навч. посібник / В. В. Дерєга. – Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – 178 с. (Режим доступу: <https://studfile.net/preview/2448241/>)
2. Лукашевич М. П. Гуманітарна політика: сутність, напрями та шляхи реалізації. Курс лекцій / М. П. Лукашевич. – Київ : ІПК ДСЗУ, 2015. – 26 с.
3. Соціална і гуманітарна політика : підручник / [авт. кол. : В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. – Київ : НАДУ, 2016. – 792 с.
4. Стрижак О. Концепції людського капіталу та людського розвитку. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – Випуск №6 (110).* – К. : КНТУ, 2016. – С. 32-42. **
5. Суспільний розвиток та соціально-гуманітарна політика держави [Текст] : навч. посіб. / Руденко О. М. [та ін.] ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Інтерсервіс, 2013. - 167 с.

Додатковий

1. Адаптація України до переходу світ-системи від одно- до багатополюсності: аналітична записка (за ред. М. Михальченко). – Київ : ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН Україна, 2012 – 120с.
2. Андрущенко В. Гуманітарна політика України в період утвердження незалежності / В. Андрущенко // *Філософія політики : хрестоматія : у 4-х т. / автор.-упоряд. В. П. Андрущенко (кер.) та ін.* – Київ : Знання України, 2003. – Т. IV. – С. 317-336.
3. Бєх В. П. Гуманітарна політика держави – засіб досягнення злагоди в громадянському суспільстві [Електронний ресурс] / В. П. Бєх // Український центр політичного менеджменту. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/>.
4. Бортнікова О. Г. Взаємодія релігії і політики: теорія і методологія [Текст] : монографія / О. Г. Бортнікова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Паливода А. В. [вид.], 2017. - 337 с.
5. Бульба В. Г. Громадські гуманітарні ради як інструмент вдосконалення державної гуманітарної політики [Електронний ресурс] / В. Г. Бульба, А. В. Меляков // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2011. – № 3. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=262>.

6. Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді. Монографія (авт. кол. : М. Михальченко (керівник), Т. Андрущенко, О. Бульвінська, М. Лукашевич та ін.). – Київ : Політична думка, 2010. – 312 с.
7. Головка О. М. Інформаційно-правова політика України у сфері безпеки людини у медіапросторі [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Головка Ольга Михайлівна ; НДІ інформатики і права Нац. акад. прав. наук України. - Київ, 2018. - 19 с.
8. Горбатюк С. Концептуалізація моделі гуманітарної політики в Україні на сучасному етапі реформ [Електронний ресурс] / С. Горбатюк // Ефективність державного управління. - 2018. - Вип. 2. - С. 80-90. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2018_2_11
9. Дніпров О. Поняття та сутність державного управління в гуманітарній сфері в Україні [Електронний ресурс] / О. Дніпров // Наук. записки Ін-ту законодавства Верховної Ради України. – 2011. – Вип. 4 (7). – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nzizvru/2011_4/p7_40.html
10. Добродум О. В. Релігія и политика в виртуальном пространстве (на примере США и России) : монографія / О. В. Добродум. – Одесса : Удача, 2011 – 352 с.
11. Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави [Текст] : наук. зап. / [Горбатенко В. П. та ін.] ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. - 79 с.
12. Загальна декларація прав людини // Право людини: Міжнародні Договори України: декларації, документи / упоряд. Ю. К. Качуренко. – Київ, 1992. – С. 18-24.
13. Зелінський М., Драпогуз В. Гуманітарна картина світу в духовному бутті людини. // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – Випуск №2 (112). – К. : КНТУ, 2017. – С. 30-40.
14. Зубченко С. О. Гуманітарна політика як мультиплікатор соціального капіталу української держави. Аналітична записка / С. О. Зубченко. – Київ, 2012.
15. Калакура Я. С. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. – Київ : ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. – 496 с.

16. Климов В. Концепція гуманітарного розвитку України до 2020 року: релігієзнавчі пропозиції до плану проспекту / В. Климов // Українське релігієзнавство. – Київ, 2013. – № 65. – С. 120–123.
17. Ковпак Л. Природоохоронна політика в Україні (1991-2015 роки) [Текст] / Людмила Ковпак ; НАН України, Ін-т історії України. - Київ : Інститут історії України НАН України, 2016. - 198 с.
18. *Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – Київ, 1996.*
19. Концепція гуманітарного розвитку України на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lutskrada.gov.ua/actual/konceptsiya-gumanitarnogo-rozvitku-ukrayini-na-period-do-2020-roku>.
20. *Латигіна Н. А. Демократія: реалії versus утопії: монографія / Н. А. Латигіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 400 с.*
21. Матеріали круглого столу «Стратегія гуманітарного розвитку України – відповідь на виклики сучасності» 21 червня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/855/>
22. Меляков А. В. Концептуальні підвалини гуманітарної політики України: до історії формування [Електронний ресурс] / А. В. Меляков. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2013-2/doc/7/04.pdf>.
23. Михальченко Н. Украинская региональная цивилизация: прошлое, настоящее, будущее. Монография / Н. Михальченко. – К. : ИП и ЭНИ имени И. Ф. Кураса НАН Украины, 2013 – 340 с.
24. Нежива О.М.. Феномен освітньої політики: національний та міжнародний виміри [Текст] : монографія / О. М. Нежива ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ : Зовнішня торгівля, 2017. - 279 с.
25. Ніколаєнко С. М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття / С. М. Ніколаєнко. – Київ : Знання, 2006. – 237 с.
26. Розпутенко І. В. Пріоритетні напрями розвитку гуманітарної сфери в Україні в контексті політичного процесу [Електронний ресурс] / І. В. Розпутенко, С. О. Москаленко. – Режим доступу : <http://academy.gov.ua/ej/ej16/txts/12RIVKPP.pdf>
27. Суперечності ідентичностей в Україні та шляхи їх регулювання в контекстах політики громадянської консолідації української нації / Аналітична доповідь. – Київ : ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. – 160 с.
28. *Хоружий Г. Ф. Європейська політика вищої освіти. Монографія. – Полтава : Дивосвіт, 2016. – 384 с.*

29. Шандор Ф. Ф. Національна свідомість населення України: природа, структура та функції / Ф. Ф. Шандор. – Ужгород : Видавництво ФОП Бреза АЕ, 2012 – 384 с.
30. Blondé, W. (2016). Can an eternal life start from the minimal fine-tuning for intelligence? *Philosophy and Cosmology*, 17, 26-38.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.president.gov.ua> – сайт Президента України.
2. <http://rada.gov.ua/> – сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України).
4. <http://www.ombudsman.gov.ua> – сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
5. <http://mir.gov.ua/> – сайт Міністерства інформаційної політики України.
6. <http://mincult.kmu.gov.ua> – сайт Міністерства культури України.
7. <http://dsmsu.gov.ua/index/ua> – сайт Міністерства молоді та спорту України.
8. <http://www.mon.gov.ua> – сайт Міністерства освіти і науки України.
9. <http://www.moz.gov.ua> – сайт Міністерства охорони здоров'я України.
10. <http://www.khpg.org> – Права людини в Україні: інформаційний портал Харківської правозахисної групи.

***курсив – визначено джерела та літературу, яка наявна в бібліотеці КНТЕУ.*